

[Ivar Nørgaard.]

også i høj grad for vor hidtidige landbrugspolitik er herved radikalt ændret. Vi har hidtil kunnet forsvare støtteordningerne til landbruget med, at det gjaldt om at holde landbruget intakt i en kortere periode, indtil vi blev medlem af fællesmarkedet. Fællesmarkedets egne vanskeligheder med deres landbrugsproblemer gør det i øvrigt noget tvivlsomt, om dansk landbrug kunne opnå de forventede store fordele ved fuldt medlemskab. I øjeblikket er fællesmarkedslandene ved at kvæles i et smørbjerg, og det må forudses, at der vil blive stadig større vanskeligheder med at komme af med overskudsproduktionen inden for fællesmarkedslandene. Det er derfor ikke tilfældigt, at franskmændene ønsker særarrangementer med de lande, der ansøger om at blive medlemmer af fællesmarkedet. Hovedideen bag sådanne særarrangementer synes at være franskmændenes ønske om at sikre øget afsætning for egne landbrugsprodukter på de ansøgende lande, navnlig Englands, marked. Som markedsministeren også udtrykte det, forestiller man sig, at man til gengæld kan give bedre adgang især for Englands industrieksport til fællesmarkedslandene. Sådanne særarrangementer vil ikke blot ikke være til fordel for Danmark, men direkte i strid med danske interesser, idet de vil skaffe franskmændene indpas på det engelske landbrugsmarked til skade for dansk landbrugseksport.

De seneste begivenheder bør resultere i en nyvurdering ikke blot af dansk landbrugspolitik, men af landbrugspolitikken inden for fællesmarkedslandene og landbrugspolitikken inden for EFTA-landene. De enkelte lande og fællesmarkedet som et samlet område har for længst indført en art planøkonomi på dette felt, men denne planøkonomi er ensidigt indrettet til beskyttelse af landbrugsproducenterne. Dermed har man opretholdt et alt for stort antal landbrug, som ikke kan drives økonomisk rationelt, navnlig fordi de er for små til moderne teknik.

Danmark bør nu tage sin egen landbrugspolitik op til grundig og fornyet overvejelse og ændre den støttepolitik, vi hidtil har praktiseret. Samtidig bør man undersøge mulighederne for et udvidet samarbejde mellem landene, der som endemål skal sikre,

at planøkonomien indrettes til fordel for forbrugerne i stedet for for producenterne. Dette vil medføre nedlæggelse af ineffektive bedrifter, sammenlægning af bedrifter, større arbejdsdeling, specialisering og mekanisering og en reduktion af støtten til landbrugsproduktionen. Det vil sikkert også være nødvendigt med en samlet indskrænkning af den totale produktion.

I hvilket forum disse forhandlinger skal foregå, er for så vidt underordnet. Problemet behandles som bekendt i GATT, men her drejer det sig først og fremmest om at afskaffe en række restriktioner af toldmæssig og importreguleringsmæssig art. Man bør imidlertid gå videre og arbejde på en fælles produktionsregulering, sådan som man har tilløb til det inden for fællesmarkedet, og det er vel rimeligt, at arbejdet med en sådan ordning tager sin begyndelse i OECD, som jo både har EFTA-landene og fællesmarkedslandene som medlemmer sammen med USA og Canada. Derudover burde man formentlig invitere New Zealand, Australien og Argentina til et medarbejderskab om en fælles politik.

Forhandlingerne i London med EFTA-landene blev, så vidt jeg kan bedømme det, noget af en skuffelse. Markedsministeren udtrykte ganske vist en vis behersket tilfredshed med forhandlingerne, men det kan kun være, fordi han har bange anelser om endnu dårligere resultater. Det værste ved forhandlingerne var vel ikke, at englænderne ikke ønsker at gå videre i EFTA-samarbejdet; det var ventet, og næppe nogen havde turdet håbe, at man kunne ændre englændernes indstilling. Værre er det, at svenskerne, som vi netop nu har indledt et tættere samarbejde med — først i Nordisk Råd og senere på statsministermødet — på mødet i London sammen med schweizerne stillede sig betænkelig positivt over for de franske ideer om særarrangementer. Som det fremgår af mine første bemærkninger, er det mit afgjorte indtryk, at de særarrangementer, der kan komme på tale, som skal træde i stedet for egentligt medlemskab i fællesmarkedet, vil være direkte til skade for dansk økonomi. Derudover er det min opfattelse, at særarrangementerne vil kunne komme til at hindre bestræbelserne for dannelsen af et tættere økonomisk samarbejde i en union og derigennem vil kunne med-